

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 137/2012-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 8. marca 2012 predbežne prerokoval sťažnosť M. K., B., M. K., B., a D. H., B., zastúpených advokátom JUDr. J. H., B., vo veci namietaného porušenia ich základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 249/2007 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. K., M. K. a D. H. o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 15. februára 2012 doručená sťažnosť M. K., B., M. K., B., a D. H., B. (ďalej len „sťažovatelia“), zastúpených advokátom JUDr. J. H., B., vo veci namietaného porušenia ich základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote

podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 249/2007 (ďalej aj „namietané konanie“).

Sťažovatelia v sťažnosti okrem iného uviedli, že sa návrhom doručeným okresnému súdu 15. októbra 2007 domáhali rozhodnutia, ktoré by zaviazalo žalovaného R., a. s., ospravedlniť sa rodine, známym a priateľom M. K. za nepravdivý titulok a podtitulok uverejnený v denníku 17. augusta 2007 a toto ospravedlnenie uverejniť v tomto denníku v prvý piatok po nadobudnutí právoplatnosti rozsudku. Konanie sa vedie pod sp. zn. 8 C 249/2007.

Sťažovatelia žiadali okresný súd (zákonného sudcu) o podanie správy o stave konania 5. februára 2008 a 15. decembra 2008, opakovane žiadali 14. septembra 2009 o vysvetlenie, prečo v namietanom konaní nebol nariadený termín konania pojednávania.

V priebehu rokov 2009 a 2010 okresný súd nariadil a uskutočnil v namietanom konaní 5 pojednávanií (21. októbra 2009, 9. novembra 2009, 16. decembra 2009, 1. februára 2010 a 10. marca 2010). Na piatom pojednávanií okresný súd žalobu sťažovateľov zamietol a zaviazal ich na úhradu trov konania. Rozsudok v namietanej veci č. k. 8 C 249/2007-86 bol sťažovateľom doručený 12. júla 2010.

Proti označenému rozsudku okresného súdu podali sťažovatelia odvolanie Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“). Krajský súd uznesením č. k. 14 Co/361/2010-112 z 20. decembra 2010 napadnutý rozsudok prvostupňového súdu zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie.

Sťažovatelia sú toho názoru, že napadnuté konanie je poznačené zbytočnými prietahmi a na základe skutočností uvedených v sťažnosti navrhujú, aby ústavný súd o nej nálezom takto rozhodol:

„I. Okresný súd Bratislava II porušil právo sťažovateľov na prejednanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a právo na prejednanie záležitosti

v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom pod sp. zn. 8C/249/2007 a sústavne porušuje základné právo sťažovateľov 1. M. K..., 2. M. K..., 3. D. H...

II. Okresnému súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 8C/249/2007 prikazuje konať vo veci bez zbytočných prieťahov.

III. Sťažovateľovi 1. M. K..., priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 1.000,- EUR, sťažovateľovi 2. M. K..., priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 1.000,- EUR, sťažovateľovi 3. D. H... priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 1.000,- EUR, ktoré čiastky je povinný Okresný súd Bratislava II zaplatiť na účet splnomocneného právneho zástupcu sťažovateľov JUDr. J. H., advokáta, č. ú.:... vedený v S., a. s., do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu Ústavného súdu SR.

IV. Sťažovateľovi 1. M. K..., sťažovateľovi 2. M. K... a sťažovateľovi 3. D. H..., priznáva náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 512,71 EUR s DPH a to všetko, je Okresný súd Bratislava II povinný zaplatiť na účet splnomocneného právneho zástupcu sťažovateľov JUDr. J. H., advokáta, č. ú.:... vedený v S., a. s., do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu Ústavného súdu SR.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jej

prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia ústavný súd môže odmietnuť aj sťažnosť, ktorá je zjavne neopodstatnená.

Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti ústavný súd považoval za potrebné zdôrazniť, že jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity. Zmysel a účel princípu subsidiarity spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne vecou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus ultima ratio, ktorý nasleduje už v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04).

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nespĺnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nespĺnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

Súčasťou doterajšej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, podľa ktorého princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu. Preto každý, kto namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a predtým, ako podá sťažnosť ústavnému súdu, požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (IV. ÚS 128/04).

Ústavný súd opakovane vyslovil (I. ÚS 61/2012, II. ÚS 515/2011, III. ÚS 62/2012, IV. ÚS 526/2011), že pri sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, prostredníctvom ktorých sťažovatelia namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (a tiež práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) v konaní pred všeobecným súdom, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou vyžaduje preukázanie využitia právneho prostriedku, na uplatnenie ktorého majú sťažovatelia právo podľa § 3 ods. 7 a § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“). V opačnom prípade ústavný súd považuje sťažnosť za neprípustnú.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu sa podanie sťažnosti na prietahy v konaní v zmysle príslušných ustanovení zákona o súdoch zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany takých základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu, ako aj so základným právom na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (napr. IV. ÚS 153/03, IV. ÚS 278/04). Účinnosť tohto právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými prietahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných prietáhov a ustanovuje za také prietahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 1 citovaného zákona]. Ústavný súd považuje za potrebné poukázať aj na § 64 ods. 1 zákona o súdoch, podľa ktorého „Účelom vybavovania sťažnosti je zistiť, či v danej veci boli spôsobené prietahy v konaní...“. V zmysle prvej vety druhého odseku citovaného zákonného ustanovenia „Orgán, ktorý vybavuje sťažnosť, je povinný na účel zistenia stavu veci prešetriť všetky skutočnosti.“ Napokon podľa § 64 ods. 3 zákona o súdoch: „Ak orgán poverený vybavovaním sťažnosti zistí, že sťažnosť je dôvodná, prijme a zabezpečí vykonanie opatrení na odstránenie nedostatkov, ak je to potrebné, vyvodí za vzniknuté nedostatky voči zodpovedným osobám dôsledky.“

Ústavný súd v prípadoch sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, v ktorých sťažovatelia namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez

zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v konaní pred všeobecným súdom, vyžaduje, aby sťažovatelia preukázali, že ešte pred podaním sťažnosti ústavnému súdu podali sťažnosť proti porušovaniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov v rámci sústavy všeobecných súdov.

V súvislosti s už uvedeným ústavný súd poznamenáva, že vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je oprávnený podľa osobitných predpisov, je jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom.

Sťažovatelia využitie sťažnosti podľa § 62 a nasl. zákona o súdoch nepreukázali; tvrdia (v časti III), že je daná právomoc ústavného súdu, poukazujúc pritom na čl. 127 ods. 1 ústavy, v ktorom je zakotvená subsidiárna právomoc ústavného súdu vo vzťahu k všeobecným súdom. Žiadosti „o podanie správy o stave konania“ adresované predsedovi senátu, aj keď opakované, nemožno podľa názoru ústavného súdu považovať za podanie kvalifikovaných sťažností podľa § 62 a nasl. zákona o súdoch.

Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti konštatoval, že sťažovatelia boli zastúpení advokátom aj v konaní pred všeobecnými súdmi, avšak nepreukázali, že v doterajšom priebehu namietaného konania využili náležité právne prostriedky na ochranu svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2

ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktoré im zákon o súdoch účinne poskytuje, a preto ich sťažnosť v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (pozri s. 5) odmietol ako neprípustnú (§ 25 ods. 2 v spojení s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

Nad rámec tohto uznesenia ústavný súd zdôrazňuje, že ak okresný súd po predchádzajúcom uplatnení sťažnosti podľa § 62 a nasl. zákona o súdoch naďalej bude v namietanom konaní nečinný, resp. nebude postupovať efektívne, nebude nič brániť sťažovateľom v tom, aby opätovne podali sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. marca 2012